

Bijlagen

Bijlage 1.1	Samenstelling projectgroep en gebiedsgroep
Bijlage 3.1	Toponiemenkaart
Bijlage 4.1	Kaart Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en verbindingzones (EVZ)
Bijlage 4.2	Kaarten bestaande activiteiten Kaart 1 Ontsluiting over land Kaart 2 Water Kaart 3 Recreatieve voorzieningen Kaart 4 Recreatief gebruik Kaart 5 Natuurbeheer
Bijlage 4.3	Beschrijving en toetsing bestaande activiteiten
Bijlage 4.4	Kalender werkzaamheden volgens Gedragscode Unie van Waterschappen
Bijlage 4.5	Kaart overzicht routes vliegbasis Leeuwarden
Bijlage 6.1	Methode toetsing bestaande activiteiten
Bijlage 8.1	Synopsistabel voor Natura 2000-beheerplannen
Bijlage 9.1	Schema procedure vergunningverlening
Bijlage 9.2	Doorloopschema bepaling significantie bestaand gebruik

Bijlage 1.1 Samenstelling projectgroep en gebiedsgroep

Samenstelling Projectgroep

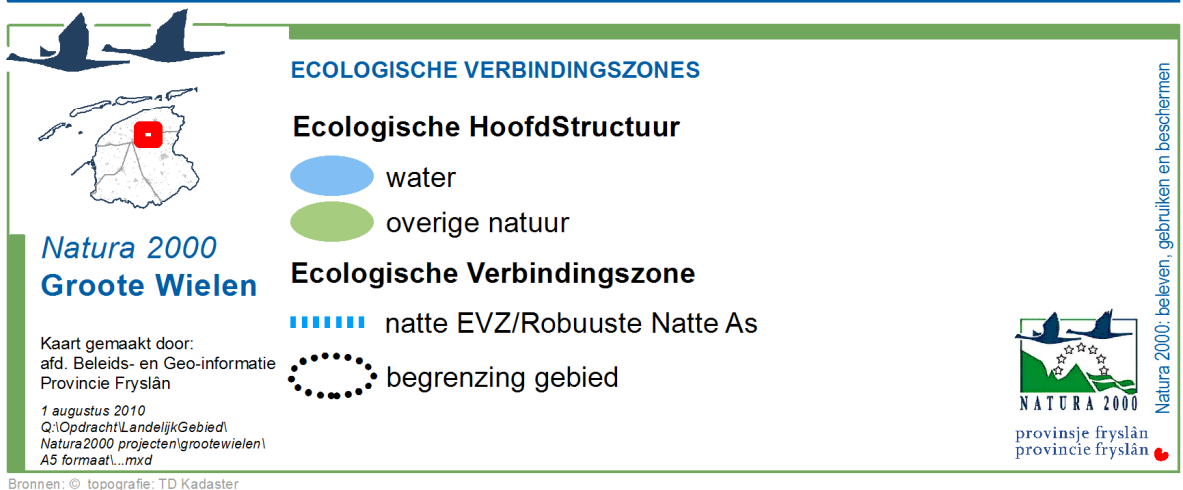
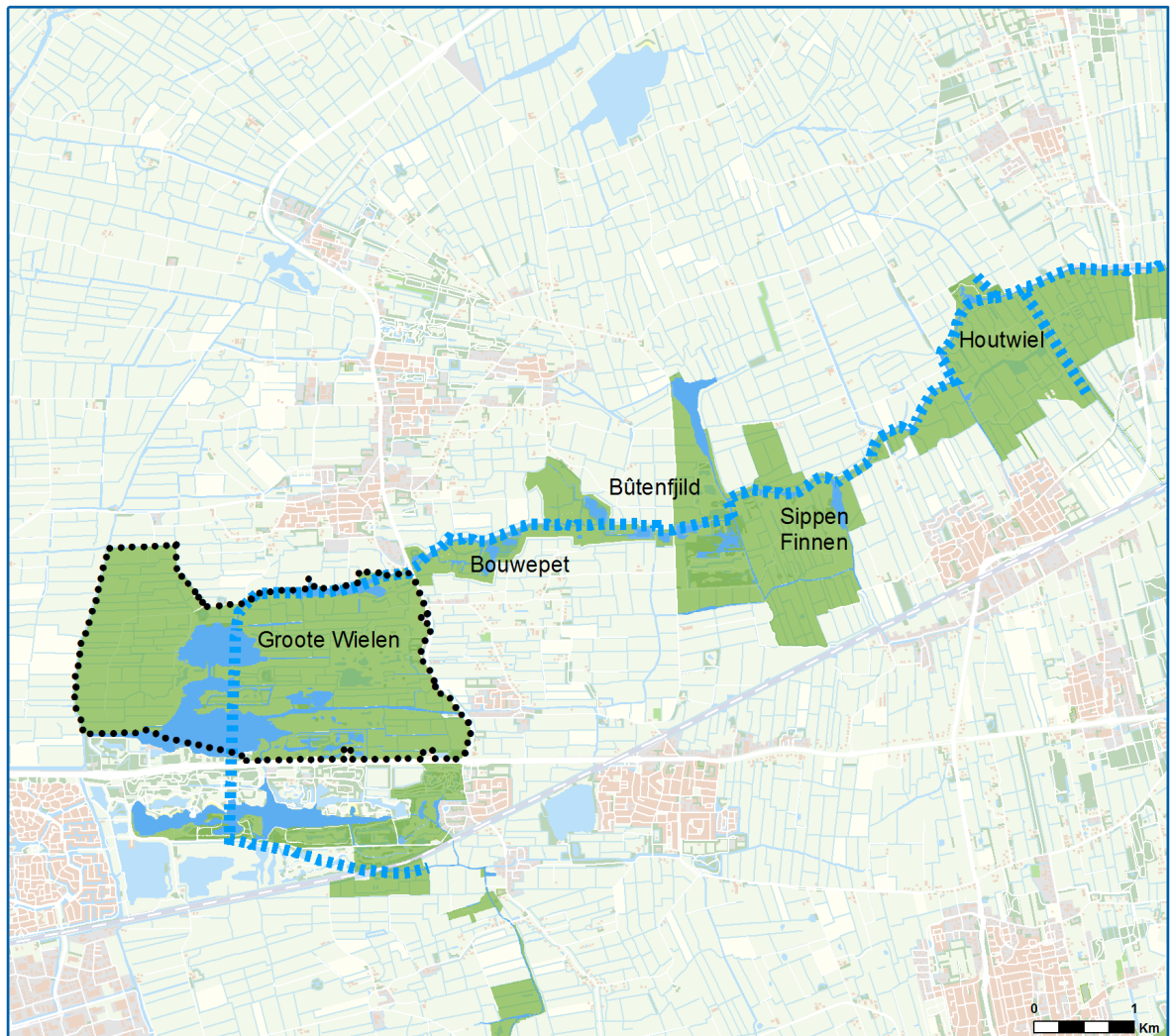
Projectgroep Groote Wielen	
Organisatie	Contactpersoon
Provincie Fryslân	Mw. E. Bakker voorzitter Dhr. J. Grijpstra Mw. M. de Vries
Gemeente Leeuwarden	Dhr. R. Broers
Gemeente Tytsjerksteradiel	Dhr. D. Visser
It Fryske Gea	Mw. S. Rintjema
LTO Noord	Dhr. J. Kingma
Recron / Hiswa	Dhr. J. Sikma
Wetterskip Fryslân	Dhr. T. Claassen

Samenstelling Gebiedsgroep

Leden gebiedsgroep Groote Wielen		
Onafhankelijk voorzitter	Dhr. H.H. Bijma	
Organisatie	Contactpersoon	
Beheerscoöperatie Wâld en Finnen	Dhr. H. Oud	
Greidefûgelkrite Tusken Wâld en Ie		
Dorpsbelangen Gytsjerk	Dhr. L. Dijkstra	
Dorpsbelangen Mûnein – Roodkerk	Dhr. J. Rasch	
Dorpsbelangen Ryptsjerk	Dhr. D. Hoekstra	
Dorpsbelangen Tytsjerk	Dhr. R. Timmer	
Friese Bond van Binnenvissers	Dhr. D.C. Visser	
Friesche IJsbond en Dorpsbelangen Aldtsjerk	Dhr. J. Oostenbrug	
Grondeigenaar	Dhr. K.J. van der Kooi	
Grondeigenaar	Dhr. P. Lekkerkerker	
Hengelsportfederatie Fryslân	Dhr. G.R. Zeephath	
Hengelsportvereniging Leeuwarden	Dhr. D. Bijlsma	
	Dhr. R. Groenewold	
	Dhr. S.E. Scheltinga	
Het Friesch Grondbezit	Mw. L. Efdé-Kleefstra	
IJswegencentrale (YWC) Leeuwarden	Dhr. O. Heida	
IJswegencentrale (YWC) Tytsjerksteradiel	Dhr. J. Smids	
It Fryske Gea District Noard	Dhr. J. Hellinga	
LTO Noord Afdeling Tytjerksteradiel-Dantumadeel	Dhr. B. van der Steege	
LTO Noord Afdeling Tytjerksteradiel-Dantumadeel	Dhr. G. van Houten	
LTO Noord Fryslân provinciaal bestuur	Dhr. A. Schelhaas	
Rietsnijder	Dhr. G. Stoker	
Rietsnijder	Dhr. G. de Vries	
Rietsnijder	Dhr. A. Zuidema	
Stichting Watersport Trynwâlden	Dhr. R.G. Middel	
Vogelwacht Trynwâlden	Dhr. J. van der Bij	
WBE Bûtenfjild	Dhr. D. van der Zee	
	Dhr. F. Hiddenga	
Wielenwerkgroep	Dhr. P. Braam	
Camping De Kleine Wielen	Mw. W. Traanman	agendalid
Friese Milieufederatie	Dhr. A. de Vries	agendalid
Golfclub De Groene Ster	Dhr. T.H. de Boer	agendalid
Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie	Mw. G. Karstens	agendalid
Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond	Dhr. Steltenpool	agendalid
Recron Friesland	Mw. P. Ellens	agendalid
Vogelwacht Ryptsjerk	Dhr. W.J. Jager	agendalid

Bijlage 3.1 Toponiemenkaart

Bijlage 4.1 Kaart Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en verbindingzones

Bronnen: © topografie: TD Kadaster

Bijlage 4.2 Kaarten bestaande activiteiten

Kaarten met bestaande activiteiten in de Groote Wielen:

- Kaart 1 Ontsluiting over land
- Kaart 2 Water
- Kaart 3 Recreatie voorzieningen
- Kaart 4 Recreatief gebruik
- Kaart 5 Natuurbeheer

Bijlage 4.3 Beschrijving en toetsing bestaande activiteiten

Legenda bij tabel 4.3	
Ffwet	Flora en faunawet
Nb-wet	Natuurbeschermingswet 1998
GVE	Groot vee eenheden (eenheid voor begrazingintensiteit)
SN	Subsidieregeling Natuurbeheer
	soort met uitbreidingsdoel
	kans op cumulatief effect (mogelijk samen met andere significant)
	kans op significant effect
	kans op significant effect, onvoldoende kennis
😊	ook positieve effecten op instandhoudingsdoelen

Bijlage 4.4 Kalender werkzaamheden volgens Gedragscode Unie van Waterschappen

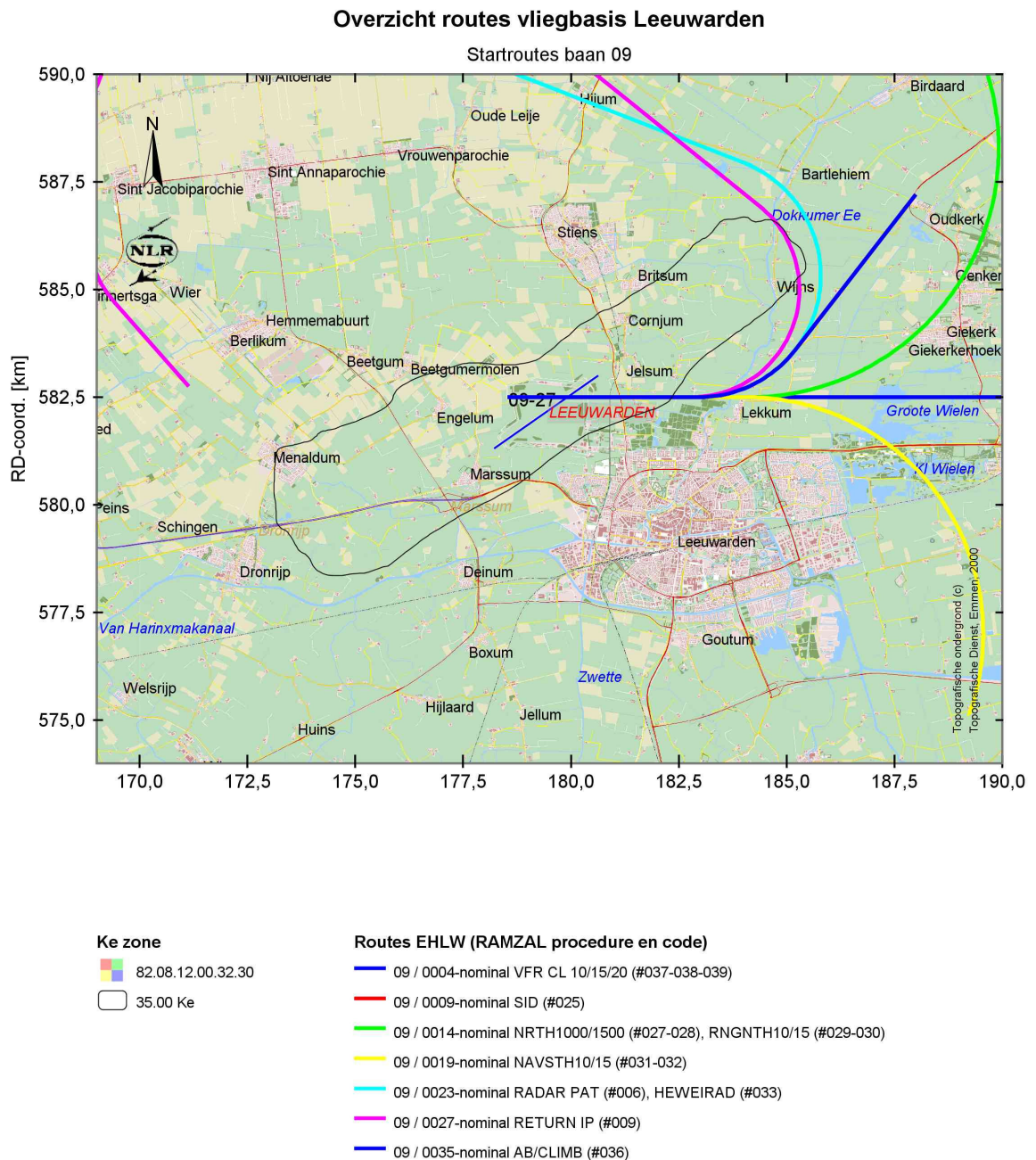
Onderstaande tabel vat de fasering van werkzaamheden samen, zoals beschreven in de tekst van de gedragscode van de Unie van Waterschappen. Deze tabel moet gelezen worden in samenhang met de corresponderende tekst.

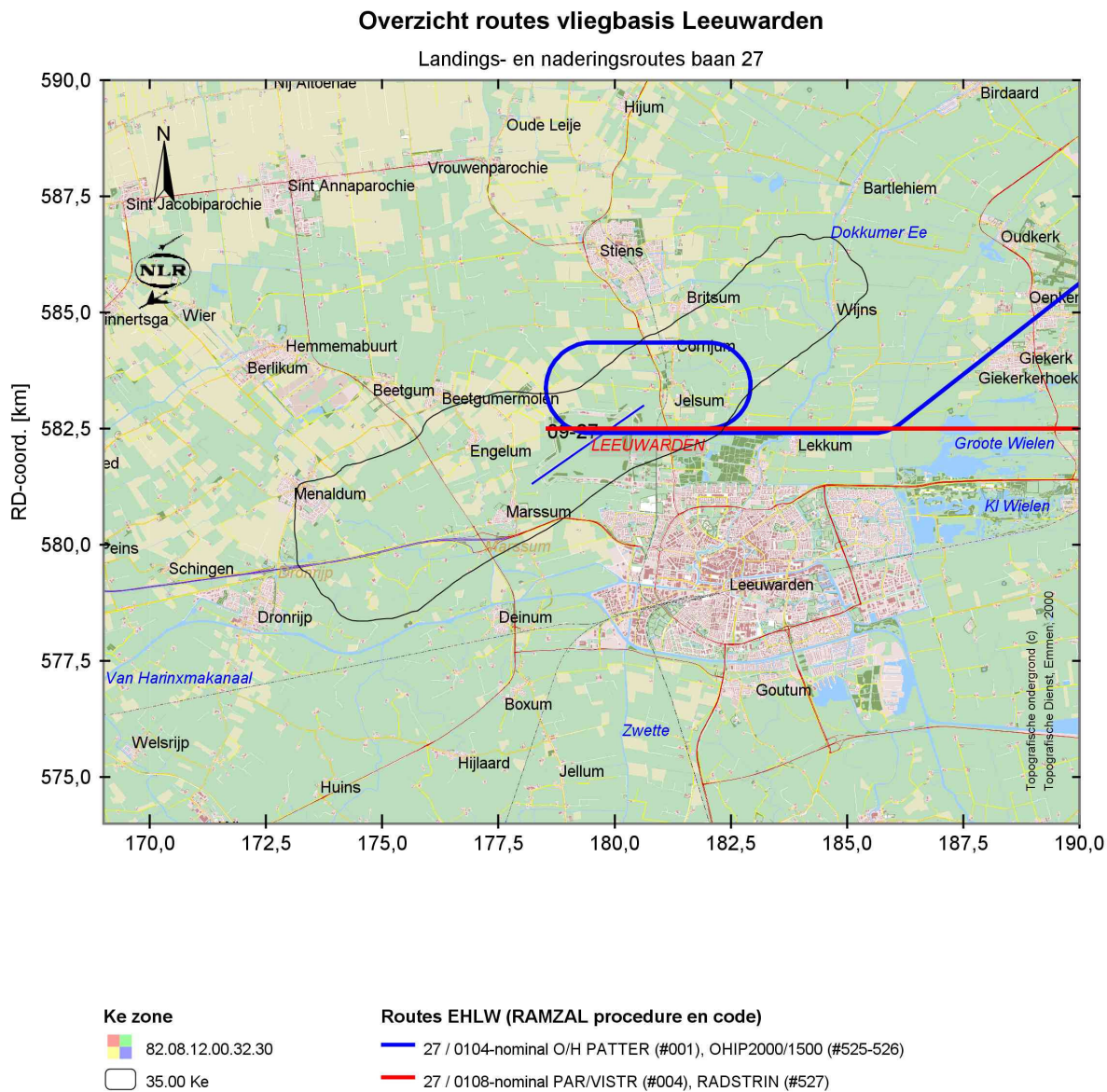
	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
Onderhoud												
Maaien bermen, dijken en schouwpaden												
Schonen van het natte profiel												
Baggeren van bodems en herprofilering												
Herstelwerkzaamheden (1.)												
Begrazen (2.)												
Snoeien en dunnend van opgaande beplanting												
Onderhoud waterkeringen												
Onderhoud verhardingen (3.)												
Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting												
Verwijderen van bovengrond/ graven (4.)												
Sloop van kunstwerken en gebouwen (5.)												
Bouwactiviteiten (6.)												
Afdammen, dempen, vergroeven van watergangen												

- Voorkeursperiode, met minste risico op afbreuk aan populaties van soorten.
- 2e voorkeursperiode: 'ja, mits'. Uitvoering met de nodige schadebeperkende maatregelen.
- 3e voorkeursperiode: 'nee, tenzij'. Alleen in uiterste noodzaak en met de nodige schadebeperkende maatregelen.

- (1.) Tijdens broedseizoen rekening houden met voorkomen van broedende vogels en andere beschermde soorten.
- (2.) Begrazingsdruk (aantal dieren en periode) en keuze diersoort aanpassen op voorkomen van juridisch zwaarder beschermde soorten.
- (3.) Tijdens broedseizoen rekening houden met voorkomen van broedende vogels en andere beschermde soorten.
- (4.) Bij het voorkomen van juridisch zwaarder beschermde amfibieën, reptielen en zoogdieren moet de periode van winterrust vermeden worden.
- (5.) Rekening houden met groeiplaatsen van beschermde muurplanten en voorkomen van onder meer (gier)zwaluwen, overwinterende (juridisch zwaarder beschermde) amfibieën en reptielen, steenmarters en vleermuizen.
- (6.) Rekening houden met voortplanting van vogels en beschermde zoogdieren en amfibieën.

Bijlage 4.5 Overzicht routes vliegbasis Leeuwarden

Bijlage 6.1 Methode toetsing bestaande activiteiten

In deze bijlage zijn de stappen beschreven van de toetsing van bestaande activiteiten op hun effecten t.a.v. de Natura 2000-doelstellingen. De methode sluit aan bij de werkwijze zoals uitgewerkt door het DLG voor beheerplannen waarvoor LNV het voortouw heeft (DLG, 2009). De werkwijze is op enkele punten verouderd als gevolg van onder andere de Crisis en Herstelwet. De beschrijvingen van de inventarisatie van bestaande activiteiten en van de toetsing van deze activiteiten in hoofdstukken 4 en 6 wijken daarom op enkele punten af van deze bijlage.

1. Inleiding

In een Natura 2000 beheerplan wordt met name beschreven wat er nodig is om de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende Natura 2000-gebied te behouden en/of te bereiken. Het bestaand gebruik in en rond het betreffende Natura 2000-gebied wordt gereguleerd, om te voorkomen dat er significante negatieve effecten op de zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen optreden. Dat betekent dat activiteiten binnen en in de directe omgeving van een Natura 2000 gebied moeten worden getoetst op mogelijke schadelijke effecten.

Beoordeeld moet worden wat het effect is van *bestaand* gebruik op de 'staat van instandhouding' van bepaalde natuurwaarden. Ook bepaalde *nieuwe* ontwikkelingen kunnen op voorhand getoetst worden. In hoofdstuk 4 van dit beheerplan is beschreven welke vormen van gebruik geïnventariseerd zijn en vervolgens getoetst zijn.

Wanneer geconstateerd wordt dat er geen negatief effect ontstaat, kan gebruik doorgang vinden. Dit gebruik wordt 'opgenomen in' het beheerplan. Dat betekent dat het voor iedereen duidelijk is dat die bepaalde activiteit uitgevoerd kan worden zonder een Natuurbeschermingswetvergunning nodig is.

Het *voorzorgsbeginsel* speelt bij de toetsing een belangrijke rol: als het mogelijk is dat een activiteit het halen van de instandhoudingdoelen belemmert (oftewel: als het *niet zeker* is dat er *geen negatief effect* zal plaatsvinden), zal de activiteit niet zonder meer kunnen plaatsvinden. Er zal dan nader onderzoek moeten plaatsvinden. Dit geldt niet alleen voor activiteiten binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied, maar mogelijk ook voor activiteiten daarbuiten (de activiteiten hebben dan zogenaamd 'externe werking').

Wat wordt er getoetst?

- bestaand gebruik binnen de begrenzing;
- bestaand gebruik buiten de begrenzing met mogelijke externe werking.

Bij de begrenzing van Natura 2000-gebieden is een zogenaamde algemene exclaveringsformule toegepast. Dat betekent dat bestaande bebouwing, erven, tuinen, en verhardingen geen deel uitmaken van het aangewezen gebied. Maar dit houdt niet in dat er vanuit deze locaties geen effecten kunnen optreden. Er kan namelijk sprake zijn van externe werking vanwege verstoring door bijvoorbeeld licht of geluid. Activiteiten die plaatsvinden op locaties die buiten de begrenzing vallen en een mogelijk negatief effect kunnen sorteren worden dus op dezelfde manier getoetst als het bestaand gebruik binnen de begrenzing.

De toetsing van bestaand gebruik wordt hieronder nader toegelicht. In paragraaf 2 van deze notitie volgt een stroomschema met een globale beschrijving van de te nemen stappen. In paragraaf 3 wordt nader ingegaan op de methodiek van de toetsing. Paragraaf 4 tenslotte gaat in op de toetsing voor de Groote Wielen.

2. De stappen en het stroomschema

Om (bestaand) gebruik op te kunnen nemen in beheerplannen zijn diverse stappen te maken. De wijze van toetsing en de te maken stappen staan uitgelegd in een stroomschema (figuur 1). Er staan veel pijlen in het stroomschema; soms moet je terug naar een eerdere stap, waarbij weer meerdere vervolgstappen mogelijk zijn.

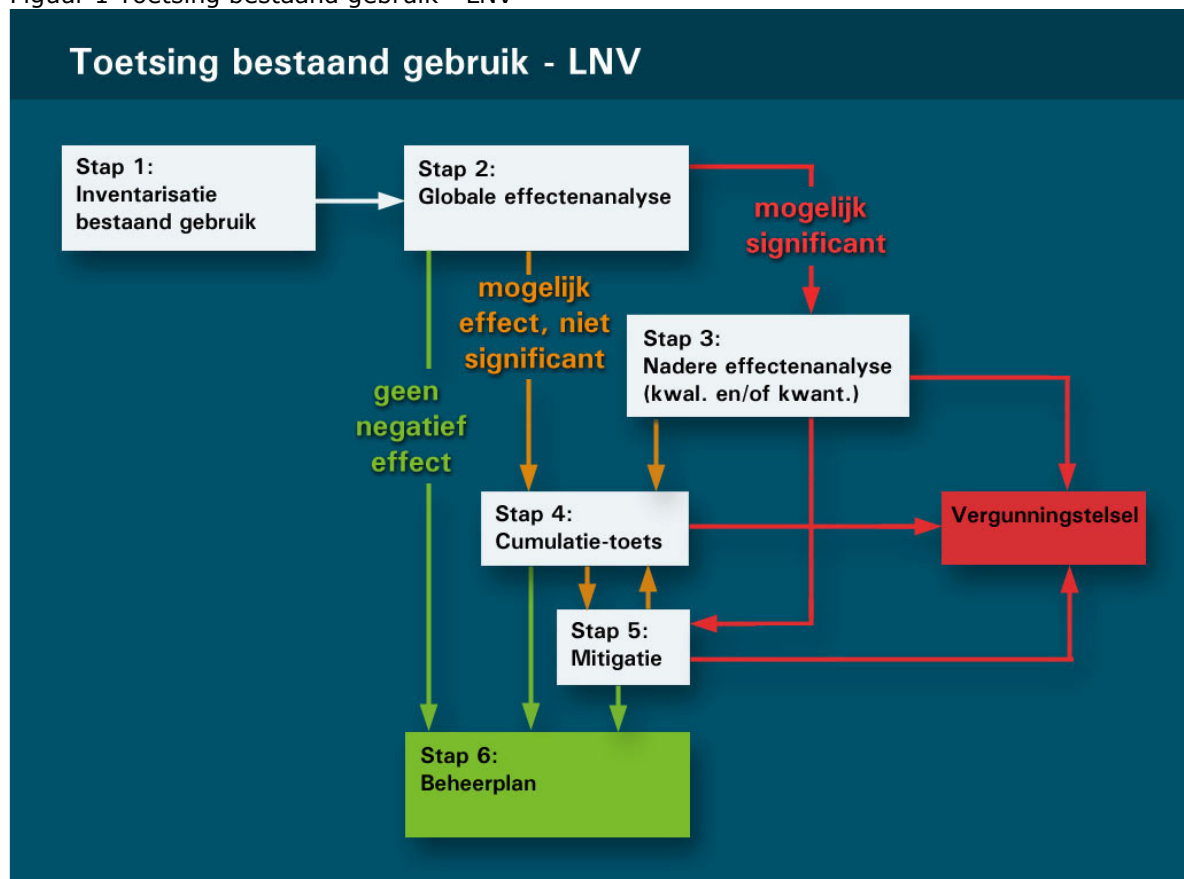
De totale toetsing bestaat uit 6 stappen. De echte toetsstappen zijn de globale effectenanalyse (stap 2) de nadere effectenanalyse en de cumulatietoets (stap 3 en 4). Deze toetsstappen worden in meer detail besproken in paragraaf 3.

De zes stappen en het stroomschema worden hieronder kort toegelicht:

- Stap 1 – Definitie en inventarisatie 'bestaand gebruik.
- Stap 2 – Globale effectenanalyse, deze is vergelijkbaar met voortoets in vergunningprocedure.
- Stap 3 – Nadere effectenanalyse, te gebruiken bij bestaand gebruik met (mogelijk) negatief effect, ook wel de passende beoordeling in vergunningprocedure.
- Stap 4 – Cumulatietoets.
- Stap 5 – Mitigerende (=verzachtende) maatregelen.
- Stap 6 – Opname in het beheerplan.

De zes genoemde stappen zijn terug te vinden in onderstaand schema (figuur 1)

Figuur 1 Toetsing bestaand gebruik - LNV

2.1 Stap 1 Inventarisatie bestaand gebruik

Het **bestaand gebruik** in enge zin omvat activiteiten die zich in of rondom een Natura 2000-gebied afspelen en die een kans op negatieve effecten op natuurwaarden van Natura 2000-gebieden met zich meebrengen. Bestaand gebruik is te definiëren als 'die activiteiten die reeds plaats vonden toen op 1 oktober 2005 de Natuurbeschermingswet werd vastgesteld'.

Er zijn ook verschillende typen gebruik die in een gebied aan de orde zijn of komen in de toekomst, en waarvan bij gebruikers en/of overheden mogelijk de wens bestaat om deze eveneens te toetsen en zo mogelijk op te nemen in het beheerplan. Op deze manier geeft het beheerplan ook richting aan toekomstig gebruik. Het gaat o.a. om gewijzigd of nieuw gebruik sinds 1 oktober 2005, autonome groei van gebruik, nieuwe concrete ontwikkelingen of ontwikkelingsruimte.

Het inventariseren gebeurt door gebiedskenners alle vormen van gebruik te laten benoemen die van invloed kunnen zijn op de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen. Bestaand gebruik wordt opgesomd en kort omschreven in een lijst (in een Excel-bestand; de zogenaamde 'lijst bestaand gebruik'). Dit is uitgewerkt in hoofdstuk 4 van het beheerplan.

2.2 Stap 2 Globale effectenanalyse

Een **globale effectenanalyse**¹ brengt in beeld of een verstoring of verslechtering mogelijk is als gevolg van het bestaand of nieuw gebruik.

Op basis van a) de inventarisatie van het gebruik en b) de ecologische analyse, wordt globaal ingeschat wat de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen zijn.

De globale effecten analyse kan drie mogelijke uitkomsten hebben:

Als valt uit te sluiten dat het gebruik negatieve effecten heeft in relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen kan dit gebruik als vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen ('groene pijl' in figuur 1, door naar stap 6).

Als er mogelijk effect is op de instandhoudingsdoelen, maar niet significant negatief effect is, moet er een cumulatietoets plaatsvinden ('oranje pijl' in figuur 1, door naar stap 4).

Als er *mogelijk of duidelijk significante*² negatieve effecten zijn, is een nadere effectenanalyse noodzakelijk ('rode pijl' in figuur 1, door naar stap 3).

2.3 Stap 3 Nadere effectenanalyse

Als uit stap 2 blijkt dat significante effecten mogelijk zijn, is een **nadere effectenanalyse** nodig. In deze nadere effectenanalyse wordt verder in detail (kwalitatief en/of kwantitatief) uitgezocht wat de mogelijke effecten zijn van het gebruik op de instandhoudingsdoelstellingen. Vervolgens moet worden beoordeeld of de effecten mogelijk de realisatie van de instandhoudingsdoelen in de weg staan (significant).

Als de effecten niet significant zijn, kunnen de activiteiten door naar de cumulatietoets (stap 4). Bij significantie kan mitigatie eventueel nog een oplossing bieden (via stap 5 en 4 naar 6).

2.4 Stap 4 Cumulatietoets

Bij het beoordelen of het gebruik het halen van instandhoudingsdoelen beïnvloedt is het van belang om alle activiteiten in samenhang te beoordelen. Juist de combinatie van activiteiten (cumulatie) kan bepalend zijn voor de staat van instandhouding. Kortom: er dient een **cumulatietoets** te worden toegepast voor alle afzonderlijk vastgestelde effecten.

¹ De activiteiten worden bij de toetsing in eerste instantie beoordeeld op basis van beperkte gegevens van met name het bestaande gebruik, en meestal zonder een exact beeld te hebben van de exacte grootte van het effect. Vandaar de term *globale effectenanalyse*.

² Het volgende criterium wordt gebruikt voor 'significant': Een significant negatief effect is een wezenlijke verslechtering van de kwaliteit en/of vermindering van de omvang van een habitatype, zoals bedoeld in het instandhoudingsdoel ten gevolge van menselijk handelen, afhankelijk van de staat van instandhouding en de trends en natuurlijke fluctuaties in omvang/kwaliteit van habitattypen dan wel in populatieomvang van soorten.

Als blijkt dat de cumulatieve effecten significant te noemen zijn kunnen de activiteiten niet in het beheerplan opgenomen worden, tenzij mitigatie mogelijk is (stap 5). Alle gebruiken die significante effecten hebben op de instandhoudingdoelen kunnen vergunningsplichtig worden gesteld, tenzij ze gezamenlijk een oplossing uitwerken. Deze discussie moet bij de cumulatieve bepaling plaats vinden (zie paragraaf 3.3).

N.B.

Zowel na stap 4 als na stap 3 is het nog steeds mogelijk dat bestaand gebruik dat in eerste instantie niet in het beheerplan kon worden opgenomen omdat het (mogelijk) negatief effect heeft op de instandhoudingsdoelen, alsnog in het beheerplan kan worden opgenomen. Daarvoor moet dan wel zowel 'stap 4 Cumulatietoets', als 'stap 5 Vaststellen van de mitigerende maatregelen', worden doorlopen.

2.5 Stap 5 Mitigerende maatregelen

Als **mitigatie** mogelijk is waarmee significantie wordt voorkomen kan het gebruik opgenomen worden in het beheerplan (door naar stap 6). De benodigde mitigatie dient dan ook opgenomen te worden in het beheerplan.

Is het toepassen van mitigerende maatregelen niet voldoende om de negatieve effecten tegen te gaan, dan is dat gebruik vergunningsplichtig.

2.6 Stap 6 Opname in het beheerplan

Gebruik dat op zichzelf geen significante effecten heeft en ook niet bijdraagt aan significante effecten na cumulatie kan opgenomen worden in het beheerplan. Alsmede gebruik dat op dat op zichzelf of gecumuleerd wel significante effecten heeft, maar na mitigerende maatregelen niet meer. Dat gebruik kan inclusief mitigerende maatregelen wel opgenomen worden. Dit gebruik is dan voor de duur van het beheerplan niet vergunningsplichtig in het kader van de Natuurbeschermingswet. Mogelijk zijn wel andere vergunning nodig, of bijvoorbeeld een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet.

3. De toetsing

Artikel 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 verbiedt het zonder vergunning uitvoeren van projecten en andere handelingen die de kwaliteit van habitats kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

De feitelijke toetsing of iets mag of niet mag, vindt in eerste instantie plaats door middel van een 'effectenanalyse': In het gebied komen soorten of habitats voor die gevoelig zijn voor storingsfactoren, die veroorzaakt worden door bepaalde activiteiten die plaatsvinden in of rond het gebied. Een effectenanalyse is een inschatting van de mate waarin de verstoring optreedt; het is de uitkomst van de optelsom van a) de mate van verstoring en b) de gevoeligheden voor die verstoringen.

De toetsing is eigenlijk in 'drie toetsfasen' te verdelen. In eerste instantie wordt een globale effectenanalyse uitgevoerd (paragraaf 3.1). Daarna volgt een nadere effectenanalyse voor het gebruik met mogelijk significant negatief effect (paragraaf 3.2). In een derde fase worden door middel van een cumulatietoets de gezamenlijke effecten ingeschat (paragraaf 3.3).

Bij de toetsing is kennis van instandhoudingdoelen vereist over de locaties, de kernopgaven van een gebied, de behouds- of uitbreidingsdoelstellingen en de trends en ontwikkelingen van de habitattypen of soorten. Ook speelt de kennis over de gevoeligheid per soort en habitat voor bepaalde verstoringfactoren en/of de ecologische vereisten van de soorten en habitattypen en de sleutelprocessen.

Deze ecologische kennis en informatie komt uit de ecologische uitwerking. De inhoud van de ecologische uitwerking is weergegeven in de hoofdstukken 2, 3 en 5 van het beheerplan.

3.1 De globale effectenanalyse of voortoets

In de eerste toetsfase wordt al het geïnventariseerde gebruik getoetst. Om deze toetsing uit te voeren, is de 'lijst bestaand en nieuw gebruik' weergegeven in excel-tabellen. Achter de kolom met genummerde activiteiten staan kolommen met extra informatie (over waar, wanneer, en hoe de activiteit plaatsvindt, en een inschatting of, en de mate waarin, het gebruik toe- of afneemt). Daarna volgen de kolommen met een opsomming van de instandhoudingsdoelen. Onder deze laatste kolommen is het resultaat van de toetsing ingevuld (zie voor een toelichting hieronder). De habitattypen en doelsoorten met een uitbreidings- of kwaliteitsverbeteringsdoelstelling zijn in gele kolommen weergegeven.

Er worden in de tabellen **verschillende categorieën** gebruik onderscheiden zoals activiteiten ten aanzien van Beheer en onderhoud Natuur, Beheer en onderhoud Water, Onderzoek en monitoring, Recreatie, etc. Ook activiteiten ten aanzien van Nieuw gebruik binnen of buiten de N2000-begrenzing kan een categorie zijn.

In een toegevoegde kolom wordt **nadere informatie** over de activiteit gegeven. Om de activiteit goed te kunnen beoordelen zijn de activiteiten zo goed mogelijk in omvang, plaats en tijd omschreven.

De aanvullende gegevens betreffen de volgende kolommen:

- Toelichting (beschrijving, doel, methode, voorwaarden);
- De periode waarin de activiteit plaatsvindt;
- De frequentie en/of intensiteit;
- De locatie;
- Mogelijke huidige wet- of regelgeving, die van toepassing is;
- Bron: door wie de activiteit gemeld is.

Bepaalde vormen van gebruik en de reikwijdte ervan zijn op kaart gezet, om de locatie ervan goed in beeld te brengen (zie de kaarten van bijlage 4.2).

De globale toetsing is uitgevoerd in een bijeenkomst met deskundigen en gebiedskenners. Inhoudelijk is de toets gebaseerd op gezond verstand en 'expert-judgement'. In de exceltabellen met het huidige gebruik is, waar relevant, aangegeven welk type verstoring optreedt. De toets is vastgelegd en onderbouwd in zogenaamde kruistabellen.

Er zijn eigenlijk twee toetsstappen te onderscheiden: Eerst bepaal je de gevoeligheden van de betreffende soorten en habitattypen (toetsstap A); daarna confronteer je de activiteiten met de gevoeligheden (toetsstap B). In toetsstap A wordt in een kruistabel vastgelegd welke verstoring een rol zou kunnen spelen vanwege de specifieke gevoeligheid van de voorkomende soorten en habitattypen. In toetsstap B, de feitelijke toets, worden de specifieke effecten per activiteit en per soort of habitatype ingeschat, en worden de conclusies getrokken.

Toetsstap A: Bepalen gevoeligheden

Bepalen gevoeligheden per soort en/of habitatype voor de mogelijke verstoringseffecten, hiervoor is op basis van de globale effectenindicator van LNV (www.minlnv.nl, Broekmeyer 2005)) een eigen effectenindicator specifiek voor het gebied opgesteld.

In een Excel-kruistabel wordt per soort en/of habitatype (kolom) een kruisje gezet bij de betreffende verstoringfactor (rij) waarvoor deze gevoelig is. In deze tabel verschijnt dus het resultaat van de inschatting van gevoeligheid per aangewezen habitat of soort voor bijvoorbeeld licht, geluid, menselijke bewoning, etc. voor zover deze verstoringfactoren relevant zijn voor het betreffende gebied.

De gevoeligheid van de habitattypen en soorten is weer gegeven in de zogeheten 'effectentabel'. In deze tabel wordt per habitatype en/of de (bijbehorende) (vogel)soorten aangegeven voor welke verstoringfactoren deze gevoelig zijn.

Toetsstap B: Effecten en conclusie

In toetsstap B wordt de grootte van de effecten bepaald en wordt de conclusie getrokken met betrekking tot de vervolgstappen. Door de soorten en habitattypen met hun gevoeligheden te confronteren met de optredende verstoringfactoren (de effectenanalyse) worden onmiddellijk knelpunten duidelijk. De informatie wordt verwerkt in een invultabel (kruistabel: rijen: bestaand gebruik; kolommen: habitats en soorten).

In deze tweede kruistabel wordt het resultaat van de feitelijke toetsing weergegeven: met letters wordt aangegeven in welke orde grootte klasse het effect valt (geen, beperkt of mogelijk significant). De cijfers vermelden om welk soort effect het gaat. Zie figuur 2 voor toelichting op de letters a tot en met i.

Het resultaat van de voortoets verdeelt het bestaande gebruik in drie categorieën:

I. Geen negatief effect : niet-vergunningplichtig → *in het beheerplan*.

Die activiteiten waarvan blijkt dat deze geen negatief effect veroorzaken of waarvan het effect verwaarloosbaar is zijn in principe vrijgesteld (dat betekent opnemen in het beheerplan; geen vergunning nodig).

Deze categorie is in de tabel globale toets met de letters a t/m d en kleurloos aangegeven.

II. Mogelijk beperkt negatief effect → *cumulatie bepalen*.

Gebruik dat een effect heeft, maar niet zodanig dat het op zich het realiseren van de instandhoudingsdoelen in de weg staat, gaat door naar de cumulatietoets. In deze toets wordt bekeken of de effecten van verschillende activiteiten samen mogelijk wel het halen van de doelen belemmeren (dus significant zijn).

Deze categorie is in de tabel globale toets met de letters e en f en in oranje aangegeven.

III. Mogelijk significant negatief effect of significant negatief effect niet uit te sluiten
→nadere analyse.

Voor die activiteiten waarvan blijkt dat ze een significante verstoring op soorten en/of een verslechtering voor habitattypen kunnen betekenen, wordt bekeken of toepassing van mitigerende maatregelen deze effecten kunnen verminderen. Is dat het geval, dan kunnen ook deze activiteiten door naar de cumulatietoets.

Deze categorie is in de tabel globale toets met de letters g t/m i en in rood aangegeven.

Deze drie categorieën zijn weergegeven in de tabel op de volgende bladzijde in de drie grote vakken met de letters a t/m i. De tabel is een format die bij de toetsing gebruikt wordt.

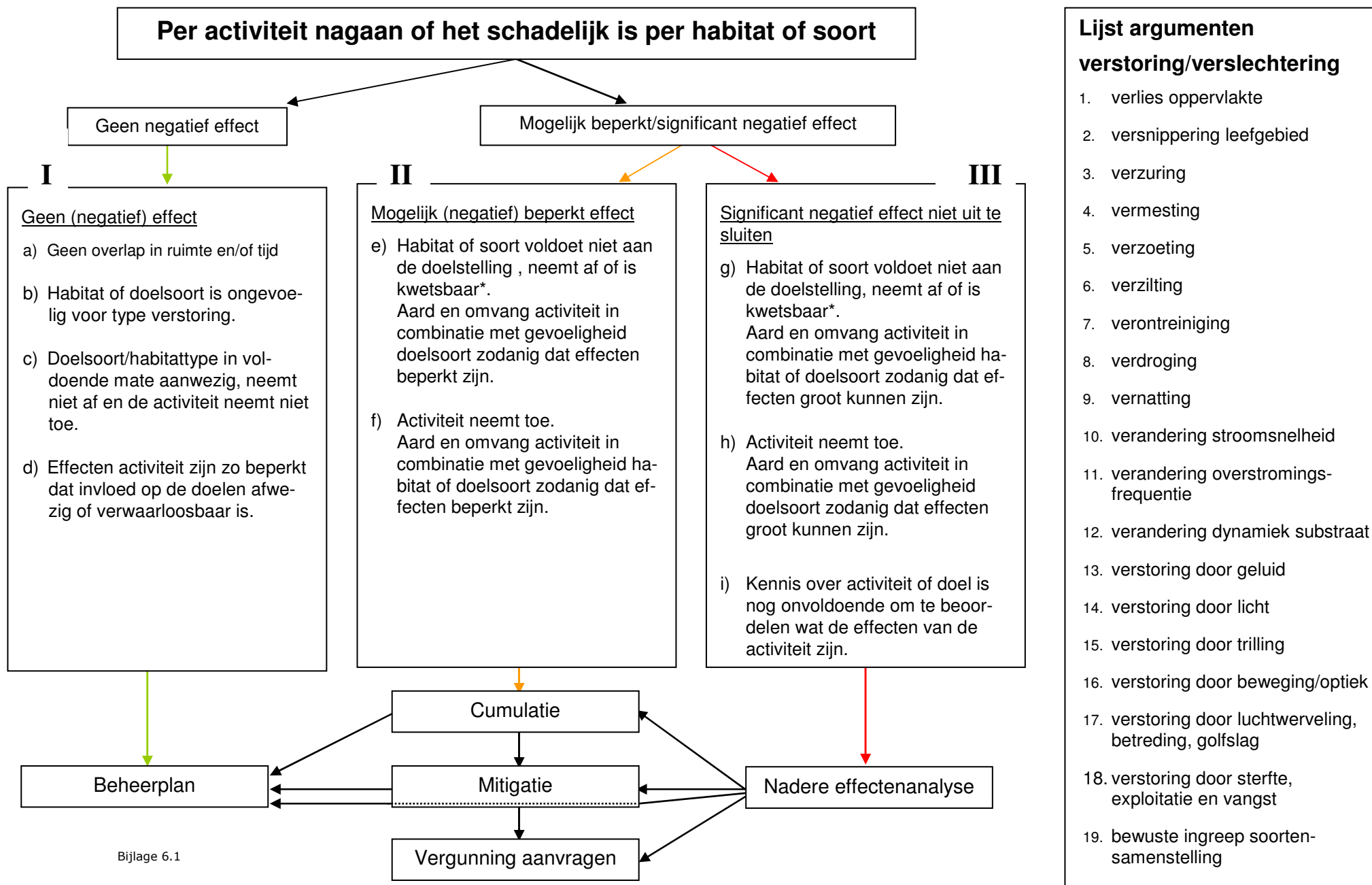
Ad I. Categorie I (a t/m d) is weergegeven in het eerste grote vak; geen significant effect; de activiteit kan direct door naar het beheerplan. Binnen deze categorie zijn vier verschillende onderbouwende redenen te onderscheiden. Per activiteit en habitat of soort wordt tijdens de toets bepaald wat de achtergrond is van de plaatsing in deze categorie: de bijbehorende letter wordt in de tabel in het betreffende hokje geplaatst.

Ad II. De 2^e categorie (e en f) omschrijft de achterliggende redenen bij een beperkt effect. Deze categorie zal eerst op een cumulatief effect beoordeeld moeten worden, en kan dan eventueel door naar het beheerplan.

Ad III. De 3^e categorie (g, h en i) betreft die activiteiten waarvan de gevolgen nog niet duidelijk zijn, of die een mogelijk significant effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen. Deze moeten getoetst worden in een nadere effectenanalyse. Tijdens de toetsing kunnen met cijfers de bijbehorende versturende factoren in de hokjes ingevuld worden (1 t/m 20). De cijfers verschijnen alleen in de tabel als de effecten relevant zijn, dus bij e t/m i.

**Hier kunnen ook situaties onder vallen waarbij de trend onduidelijk is of er waarbij er geen gegevens over de trend zijn, maar er wel aanwijzingen zijn dat de soort of het habitatype onder druk staat. Bij de beschrijving van de staat van instandhouding (in hoofdstuk 3) van de betreffende soort of habitatype is daar dan op ingegaan.*

Figuur 2 Stroomschema en Uitwerking van de stappen a tot en met i, noodzakelijk voor de voorttoets ofwel globale effectenanalyse

In de tekst van het beheerplan is expliciet de conclusie van de toetsing weergegeven.

3.2 Nadere Effectanalyse

Uitkomst van de Globale Effectenanalyse levert een opdeling van het Bestaand Gebruik in drie groepen:

1. 'geen effect'
2. mogelijk beperkt (niet-significant) effect (oranje kleur in de tabel)
3. 'mogelijk/waarschijnlijk significant effect (rode kleur in de tabel).

Wanneer er mogelijk/waarschijnlijk een significant effect is, is een nadere analyse noodzakelijk.

In een nadere analyse kan er van alles gebeuren. Het kan zijn dat er meer informatie over het bestaande gebruik of de instandhoudingsdoelen verzameld wordt, waarna het effect beter ingeschat kan worden. Het kan ook zijn dat het effect gekwantificeerd moet worden, alvorens ingeschat kan worden of het effect significant is.

Bij de nadere effectenanalyse wordt rekening gehouden met diverse aspecten die een diepgaander en dus nader beeld geven van de effecten. Met aanvullende gegevens, modellen, rekenwerk/regels, of bijvoorbeeld aanvullende informatie of expert-judgement van nieuw geraadpleegde deskundigen wordt de beoordeling nogmaals uitgevoerd. Daarbij wordt rekening gehouden met autonome en overige ontwikkelingen. De beoordeling of er al dan niet sprake is van een significant negatief effect is gebaseerd op de best beschikbare informatie. Als sprake is van duidelijke kennislacunes kan in het beheerplan als 'beheerplanmaatregel' worden verzocht om aanvullende gegevens of een monitoringprogramma.

Mocht er sprake zijn van een significant effect, dan wordt bekeken of deze effecten te mitigeren zijn. De vraag die dan gesteld wordt is of er maatregelen genomen of specifieke voorwaarden gesteld kunnen worden waardoor effecten niet meer significant zijn (ook niet cumulatief gezien, na een nieuwe toets). Als dat niet kan, wordt het gebruik niet in het beheerplan opgenomen.

3.3 Cumulatietoets

Vaak zijn het juist combinaties van activiteiten die instandhoudingsdoelstellingen bedreigen en niet de afzonderlijke activiteiten.

Als de effecten (–evt. na mitigatie–) niet significant zijn, maar wel een negatieve bijdrage leveren (beperkt negatief effect) volgt een cumulatietoets. Het gaat in de toetsingstabel om die activiteiten waarbij een e of een f gescoord is bij de toetsing (categorie II). Deze toetsresultaten zijn in de tabel met een oranje kleur aangegeven. Bij de cumulatietoets wordt beoordeeld of de optelling van vergelijkbare effecten van verschillende activiteiten mogelijk significant is.

Als dat zo is wordt bekeken of deze effecten te mitigeren zijn: Indien mogelijk worden er maatregelen bedacht, of wordt het gebruik gebonden aan voorwaarden, waardoor effecten niet meer significant zijn.

Als de effecten na mitigatie niet significant zijn, wordt het gebruik opgenomen in het beheerplan en is niet meer vergunningplichtig. Als dat niet kan wordt in samenspraak met de gebruikers bepaald welk gebruik in mindere mate, onder voorwaarden, of niet meer toegestaan wordt, zodat er geen significante effecten meer zijn. De gezamenlijk voorgestelde oplossing wordt vastgelegd in het beheerplan. Indien mitigatie en/of uitsluiting van bepaalde activiteiten niet mogelijk is worden gezamenlijke activiteiten vergunningplichtig, en dus niet opgenomen in beheerplan.

4. Toetsing Groote Wielen

Bij de toetsing van het gebruik in en bij de Groote Wielen is de methodiek gevolgd die in deze bijlage beschreven is. Bij de Globale effectenanalyse is daarbij gebruik gemaakt van de informatie over gevoeligheden van doelsoorten afkomstig van de effectenindicator (Broekmeyer, 2005). De informatie die de effectenindicator geeft over randvoorwaarden en storingsgevoeligheid is echter indicatief en resultaten van de effectenindicator kunnen niet zondermeer op iedere feitelijke situatie in het veld van toepassing worden geacht. Daarom is deze informatie doorvertaald naar de situatie van de Groote Wielen. Het resultaat -een effectenindicator voor de instandhoudingsdoelen in de Groote Wielen- is de effectenmatrix in de volgende tabel.

De invulling van deze effectenmatrix volgt uit de beschrijvingen van verstoringengevoeligheden in hoofdstukken 2 en 3 van het beheerplan. De matrix is gebruikt bij de toetsing van het bestaande gebruik en kan dienen als hulpmiddel bij de vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Tabel 6.3 Effectenmatrix voor de Groote Wielen. Zie voor een beschrijving van de effecten (1-19) Broekmeyer, 2005.

Legenda														
Z zeer gevoelig	Oppervlakteverlies	Versnippering	Verzuring	Vermesting	Verdroging	Vernatting	Stroomsnelheid	Overstromingsfrequentie	Geluid	Licht	Trilling	Optische verstoring	Mechanische effecten	
G gevoelig														
N niet gevoelig														
? alle maten van gevoeligheid mogelijk														
— niet relevant voor de Groote Wielen														
Soort / Effect	1	2	3	4	8	9	10	11	13	14	15	16	17	
Bittervoorn	G	Z	G	G	—	—	N	—	N	N	N	N	Z	
Meervleermuis	G	Z	N	N	G	?	N	N	G	G	G	G	G	
Noordse woelmuis	Z	Z	N	N	Z	?	—	?	G	G	G	G	Z	
Porseleinhoen (broedvogel)	Z	Z	G	G	Z	?	—	?	G	G	N	G	Z	
Kemphaan (broedvogel)	Z	Z	G	G	Z	?	—	?	G	G	G	Z	G	
Rietzanger (broedvogel)	G	G	G	G	G	?	—	?	G	G	N	G	G	
Kolgans	G	G	N	N	G	N	—	N	G	G	G	G	G	
Brandgans	G	G	N	N	G	N	—	N	G	G	G	G	G	
Smient	G	G	N	N	G	N	—	N	G	G	G	G	G	
Grutto	G	G	G	N	G	?	—	N	G	G	G	Z	G	

De volgende uitgangspunten gelden bij de doorvertaling van de gevoeligheden uit de effectenindicator naar de situatie in de Groote Wielen zoals verwerkt in de tabel:

- Alleen de voor de Groote Wielen relevante effecten zijn meegenomen.
- Verzoeting en verzilting spelen niet in de Groote Wielen.
- Verdroging is alleen relevant als het gaat om verlaging grondwaterstand. Deze effecten treden dus niet op niet bij doelen in aquatische milieus.
- Vernatting is alleen relevant voor terrestrische natuurwaarden. Voor doelen in water wordt aangenomen dat de eventuele vernatting geen effect heeft op de waterkwaliteit.
- Oppervlakteverlies / versnippering en mechanische effecten zijn vrijwel altijd negatief in dit relatief kleine gebied. Ook geluid- en lichteffecten zijn voor dieren doorgaans negatief, zeker voor de incidentele gevallen: een bron van licht en geluid kan gevaar zijn. Er treedt vaak wel gewinning op bij continu achtergrondlicht en -geluid.
- Effecten m.b.t. dynamiek substraat en populatiedynamiek / soortensamenstelling zijn niet relevant voor de Groote Wielen.

Bijlage 8.1 Synopsistabel voor Natura 2000-beheerplannen

Om op landelijk en gebiedsniveau een overzicht te krijgen welke maatregelen in relatie tot de doelen in de eerste beheerplanperiode (6 jaar) worden genomen is onderstaande tabel opgesteld. De synopsistabel biedt inzicht in de geplande maatregelen in het gebied en het kwalitatieve en kwantitatieve effect van deze maatregelen op de doelen voor de habitattypen en soorten.

De synopsistabel is een samenvatting van de uitgebreide beschrijving van de maatregelen in hoofdstuk 7. De tabel is tevens een hulpmiddel voor de rapportageverplichting aan de Europese Commissie. Hiervoor stellen de lidstaten elke zes jaar een verslag op over de in het kader van de richtlijn genomen maatregelen, alsmede een beoordeling van het effect van die maatregelen op de staat van instandhouding.

Zie tabel op volgende pagina

** Voor soorten gaat het om oppervlakte leefgebied en/of aantal exemplaren. Voor een groot aantal soorten is de kwantificering lastig, maar voor het overzicht landelijke en gebiedsdoelen in Nederland is het belangrijk dat het wel gebeurt. Het geschatte oppervlakte of aantal kan ook met een onder- en bovengrens worden aangegeven. Een mogelijkheid is de tabel voor soorten (soorten, broedvogels en niet-broedvogels) te splitsten van die van de habitattypen en een aparte tabel voor de soorten te maken. (Herstel van populaties van soorten hangt vaak van meer effecten af dan alleen van de genomen maatregelen in een gebied.)*

*** Indien een kwaliteitsverbetering wordt gerealiseerd dit aangeven. Dit kan op verschillende manieren worden bereikt, door toename van het aantal typische soorten, door realisatie van een component van een habitatype dat nu ontbreekt.*

Beschrijving van de maatregelen, (inclusief geplande datum van uitvoering en eventuele andere bijzonderheden). Van aantal maatregelen is de uitvoeringslocatie aangeven op de kaarten in hoofdstuk 7.

Volgnummer	Korte beschrijving	Uitvoering
Maatregel 1	Vernatting en betere beheersing waterpeil Binnemiedepolder-zuid en Weeshûspolder	2010-2014
Maatregel 2	Vernatting en betere beheersing waterpeil Ryptsjerkster winterpolder	2010-2014
Maatregel 3	Betere beheersing waterpeil Ryptsjerkster zomerpolder	2010-2014
Maatregel 4	Vernatting en betere beheersing waterpeil De Warren	2010-2014
Maatregel 5	Vernatting en betere beheersing waterpeil Binnemiedepolder-noordoost	Evt. 2017-2023
Maatregel 6	Optimaliseren detailwaterhuishouding Binnemiedepolder-zuid en Weeshûspolder	z.s.m. voor 2010-2014
Maatregel 7 en 8	Ecologische verbindingzones richting Bouwepet en richting Kleine Wielen	binnen 6 jaar
Maatregel 9	Inventariseren meervleermuis en voorlichting over bescherming	6 tot 12 jaar
Maatregel 10	Toezicht, handhaving en monitoring	z.s.m.
Maatregel 11	Inventarisatie bittervoorn	z.s.m.
Maatregel 12	Realisatie natuurvriendelijke oevers	gekoppeld aan andere werkzaamheden.
Maatregel 13	Optimalisatie habitat porseleinhoen	binnen 6 jaar
Maatregel 14	Optimalisatie habitat noordse woelmuis	2010-2014
Maatregel 15	Ophogen en herprofilieren kadedijk	2010-2014
Maatregel 16	Optimalisatie rietmaaibeheer	binnen 3 jaar
Maatregel 17	Instellen minimale vlieghoogte ballonvaart	binnen 6 jaar
Maatregel 18	Maaien na broedseizoen	2010-2014

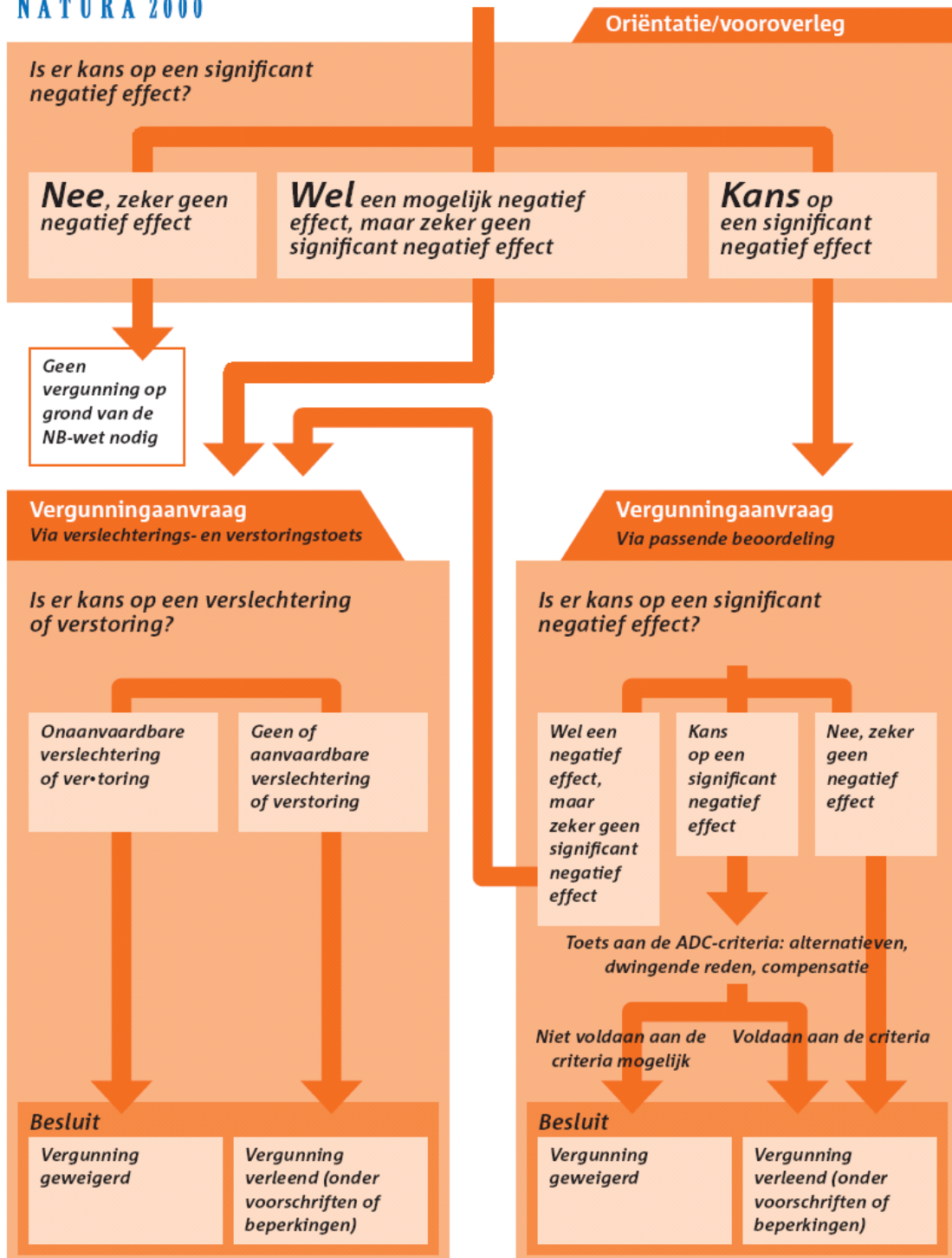
Synopsis tabel

	Landelijke staat van instandhouding (Svl)	Doelen in aanwijzingsbesluit en huidige oppervlakte (ha) en huidige kwaliteit in het gebied				Samenvatting geplande maatregelen						Realisatie doelstelling op korte termijn	Realisatie doelstelling op langere termijn (ca. 15 jaar)
	Groen = gunstige staat van instandhouding Oranje = matig ongunstig Rood = zeer ongunstig	Doel aantal	Huidige aantallen en aantallen doelstelling	Doel kwaliteit	Huidige kwaliteit (matig of goed of matig en goed)	Wijzigingen peilbeheer	Ecologische verbindingen	Onderzoek en communicatie	Vermindering verstoring en schade	Realisatie nieuw habitat	Optimalisatie beheer	Groen = Doel haalbaar Oranje = Doel mogelijk haalbaar Rood = Doel niet haalbaar	Groen = Doel haalbaar Oranje = Doel mogelijk haalbaar Rood = Doel niet haalbaar
Soorten													
H1134 Bittervoorn		=	onbekend	=	goed	6	(7, 8)	11		12 (13,14)			
H1318 Meervleermuis		=	onbekend	=	goed			9					
H1340 Noordse woelmuis		>	onbekend	>	slecht		7, 8			12, 14 (13)	16		
A119 Porseleinhoen		=	1-5 p/ 4 p	=	matig			10	10,18	12, 13 (14)	16		
A151 Kemphaan		>	0/10 p	>	matig	1,3,4,5,6			17				
A295 Rietzanger		=	circa 220 p/ 220 p	=	goed					(12,13, 14)			
A041 Kolgans		=	circa 13900/ 13900	=	goed	2, 3,4							
A045 Brandgans		=	circa 11800/ 11800	=	goed	2, 3,4							
A050 Smient		=	circa 1300/ 1300	=	goed	2, 3,4		10	10				
A156 Grutto		=	circa 670/ 670	=	goed	2, 3,4				15			

Bijlage 9.1 Schema procedure vergunningverlening

Project of handeling

Bijlage 9.2 Doorloopschema bepaling significantie bestaand gebruik

